

про поточні та майбутні потреби роботодавців у компетентностях працівників, невключеністю більшості закладів вищої освіти у сучасні бізнесові відносини та дуже складний механізм започаткування державно-приватного партнерства, що впливає на підготовку здобувачів освіти до самостійної професійної діяльності в бізнесовому середовищі призводять по суттєвого погіршення якості надаваної освіти [1].

У Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті з дня його заснування налагоджено тісні взаємозв'язки з профільними виробничими підприємствами, коли студенти проходять виробничі та науково-дослідні стажування на виробничих філіалах кафедр, отримуючи практичні навички з дисциплін, освоюючи сучасне обладнання та вимоги щодо реалізації набутих теоретичних навичок. Особливої актуальності дуальна освіта набуває для студентів Дорожньо-будівельного факультету, на якому здійснюється підготовка студентів за спеціальностями 192 «Будівництво та цивільна інженерія», 193 «Геодезія та землеустрій» та 101 «Екологія». Традиційно співпраця у освітньо-професійній галузі відбувається з підрозділами ДААДУ «Укравтодор», науково-дослідними установами, промисловими підприємствами та профільними приватними організаціями, що у сучасних умовах підкріплюється розробкою та впровадженням відповідних освітньо-професійних програм.

Список використаних джерел

1. Концепція підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти. – Київ : МОН України, 19 вер. 2018 р. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/konceptsiya-pidgotovki-fahivciv-za-dualnoyu-formoyu-zdobuttya-osviti>.

УДК 35.077.92: 811.161.2

Т.В. Галич, к.пед.н., доц., доц.кафедри філології та гуманітарних наук

Т.М. Клімішина, студентка спеціальності «Публічне управління та адміністрування» ступеня вищої освіти «Магістр»
КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»

ФОРМУВАННЯ МОВНОГО ПОРТРЕТА ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ В КОНТЕКСТІ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ СПІЛКУВАННЯ

В статті йдеться про проблему формування мовного портрета державного службовця; досліджуються його складові. Розглядається питання іміджу, його історія, значимі фактори. Автори описують шляхи формування іміджу державного службовця з метою позитивного сприйняття громадянами в сучасних реаліях та в контексті екологізації людських стосунків і як складової мовного портрета.

Ключові слова: державний службовець, імідж, мовний портрет, позитивне сприйняття, громадяни, сучасні реалії.

The article deals with the problem of forming the verbal portrait of a civil servant and describes its components. The author investigates the question of image, its historical aspects and the main factors. The article describes the ways of forming the image of civil servants with the aim of their positive perception by citizens in modern realities in the context of effective communication and like one of the components of the verbal portrait.

Key words: civil servant, image, verbal portrait, positive perception, citizen, modern realities.

Постановка проблеми. Завдяки ратифікації угоди з Європейським союзом, перед нашою державою посталала низка завдань, пов'язаних з узгодженням європейських норм та стандартів в діяльності інститутів влади на всіх рівнях. Велика увага приділяється професійній кваліфікації людей, які забезпечуватимуть втілення нових законів і норм. Відтак, роль державного службовця як представника держави в реалізації змін у законодавстві, набуває особливої ваги; переглядаються його професійні та особистісні якості, комунікативні навички, імідж загалом. В даному контексті доречними будуть слова О.Оболєнського про те, що запорукою ефективності фахової діяльності та зростання рівня кваліфікації, є загальна освіченість і культура державного службовця [4]. Йдеться про активний захист людини часто у найвразливіший період її життя, розуміння унікальності її справи та почуттів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Професійним та особистісним якостям державних службовців приділено увагу в державних документах, зокрема: Законі України «Про державну службу»; Концепції адаптації інституту державної служби України до стандартів Європейського Союзу; Програмі розвитку державної служби і под.

Науковці також зверталися до проблеми сприйняття державного службовця населенням. Серед інших дослідників можна виокремити прізвища таких, як: Л.Кисіль, К.Ерлі, О.Оболєнський, Я.Радевич-Вінницький, О.Скакун, О.Синеокий та ін. Екологізації людських стосунків на всіх рівнях присвятила свої роботи Г.Тарасенко. Але питання формування мовного портрета державного службовця потребує окремого вивчення.

Мета статті. Метою даної статті є виокремлення вагомих складових портрету державного службовця; дослідження питання іміджу та проблеми сприйняття населенням людей, які перебувають на державній

службі та обіймають керівні посади; вміння встановлювати екологічно-витримані взаємини та підтримку відвідувачів.

Виклад основного матеріалу. Перефразуючи Г.С.Тарасенко, пріоритетною формою людських відносин закономірно номіновані бути суб'єкт-суб'єктні відносини, а серцевиною взаємин – діалогіка партнерства, співпраці, заснована на механізмах емпатії, ідентифікації державного службовця з відвідувачем. [8]. Історично склалося так, що у пересічних громадяни десятиріччями, навіть сторіччями, про державних службовців «чиновників» складалося суто негативне враження. Класики світової літератури: М.Гоголь, А.Чехов, М.Булгаков, І.Карпенко-Карий та ін. присвячували їм свої твори і не шкодували фарб для зображення гротескно-карикатурних фігур. Різних авторів об'єднує одне – негативне ставлення до людей, які обіймають державні посади будь-якого рівня. Тож перед сучасними державними службовцями постала нелегка задача: змусити населення переглянути сторіччями виплеканий негативний образ недолугого, жадібного, безсердечного бюрократа-демагога, яким до цієї пори представлявся службовець для багатьох людей. Водночас, практика фахової підготовки майбутніх державних службовців часто грішить авторитаризмом, технократизмом і вузьким прагматизмом, що обумовлює нівелювання гуманітарної і загальнокультурної домінант. Намітилася тенденція редукції цілісної професійно-особистісної підготовки держслужбовця до вузькопрофільного, методично заганжованого навчання [8]. Як результат формалізованої, певним чином «безликої» професійної підготовки, спостерігаємо явне гальмування у формуванні культурно-комунікативних автоматизмів фахової поведінки і спілкування сучасних управлінців.

Відтак, найбільш гостро постає питання формування позитивного іміджу сучасного державного службовця. Саме поняття «імідж» має латинське походження і означає «створювати образ». Деякі вчені розрізняють поняття «імідж» та «образ», хоча за перекладом вони є тотожними. Але чомусь так склалося, що, розглядаючи проблему формування іміджу людини, управлінця, скоріш мають на увазі її зовнішній вигляд, манеру одягатися, триматися, розмовляти і т.п. А під образом цієї людини – уявлення, враження від неї. Для дослідження щодо формування словесного портрету управлінця саме в контексті екологізації взаємин з відвідувачами, такий розподіл значення не має, оскільки ці поняття в нашому випадку лише доповнюють одне одного. Під час дослідження природи іміджу, здебільшого акцентується увага на об'єктивній обумовленості, яка ґрунтується на певних властивостях масової свідомості та соціальних стереотипів. Спрощуючи процес соціального сприйняття, стереотипи часто призводять до формування примітивної поверхневої свідомості, що проявляється в упередженості, неадекватності сприйняття подій, явищ, людей і ставлення до них. Як ілюстрацію, достатньо згадати про «білих комірців», або «жакетів» - для визначення державних службовців відповідно у Великобританії та США.

Сьогодні ми чуємо про імідж постійно, хоча здебільшого розуміємо під цим поняттям зовнішній вигляд. Дійсно, зовнішність державного службовця відіграє чи не найвагомішу роль в його діяльності, оскільки вона не лише підкреслює індивідуальність особистості, а й цілеспрямовано використовується як засіб прихованої трансляції місії, вихідних установок та цілей суб'єкта, і може сприяти чи не сприяти можливій взаємодії. Тут важливо все: як людина одягнена, що транслює її зовнішній вигляд, яка в неї зачіска, як вона рухається, з якою силою потищує руку, що написано на її обличчі, яка в неї постава, якою фразою вона вітає людей, як дивиться чи не дивиться їм в очі, як звучить її голос, як вона починає ділову бесіду, чим її закінчує, як розмовляє по телефону і наскільки знайома з етикетом і т.п. Нажаль, багаторічне деформування морально-психологічного клімату в апараті виконавчої влади призвело до питання неефективності державної служби як соціального інституту, до її дискримінації серед населення. Тому саме тепер від персональної позиції кожного державного службовця, його готовності протистояти проявам непрофесіоналізму, некомпетентності, залежатимуть кінцеві результати позитивних змін у всіх ланках державної влади. Кожен державний службовець повинен знати, як виконувати свою роботу якнайкраще, хоча у своїй особистій манері. Ці знання регулюються державними та нормативними актами. Розроблені «Загальні правила поведінки державних службовців», якими встановлюються основні вимоги до етики працівників органів державної влади, що займають посади, віднесені до відповідальних категорій посад державних службовців відповідно до Закону України «Про державну службу». При вступі на державну службу працівник знайомиться з цими правилами і про це робиться засвідчення в його особовій справі. Зокрема, п. 6 цих правил передбачає, що державний службовець має дбати про позитивний імідж та авторитет органів державної влади і державної служби в цілому, дорожити своїм ім'ям та статусом [5]. Працювати над формуванням власного позитивного іміджу необхідно постійно, безперервно і ґрамотно. Для цього потрібно розуміти саму природу іміджу, його складові; знати, яким чином можна привернути до себе відвідувача, що при цьому говорити, як підвищувати власний імідж тощо. Все перелічене вище, складає цілий курс, або спецкурс у процесі підготовки сучасного державного службовця до офіційної посади.

Висновки. З метою подолання негативних суспільних стереотипів, які роками склалися у громадян щодо офіційних представників, посадовців тощо, державний службовець нового покоління, крім професійних знань і навичок, повинен системно втілювати у свою практику традиційні та інноваційні пріоритети й цінності: гуманістичність з подальшою особистісною зорієнтованістю робочого процесу, екологічність із соціально затребуваною рефлексією зв'язку людини з людиною; віртуозно володіти мистецтвом формування власного позитивного іміджу. Лише за таких умов, з такими кадрами, державна служба зміниться на краще, здобуде довіру і повагу громади.

Список використаних джерел

1. Кисіль Л. Керівник підприємства: компетенція та адміністративна відповідальність./НАН України, Інститут держави і права ім.В.М.Корецького. – К., 1998. – 81 С.
2. Концепція адаптації інституту державної служби в Україні до стандартів Європейського Союзу /затв. Указом Президента України від 5 берез.2004 р. № 278/2004: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/278/2004/>
3. Эрлы К., Мосаковски Э. Культурная компетентность. – <http://www.mm.com.ua>
4. Оболенський О.Ю. Державна служба: підручник / О.Ю.Оболенський. – К.: КНЕУ, 2006. – 291 С.
5. Про державну службу : Закон України від 10 груд. 2016 р. № 889-19. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/889-20>.
6. Про типовий паспорт посади державної служби. Розпорядження Кабінету Міністрів України (проект) – <http://www.academy.gov.ua/>.
7. Радевич-Вінницький Я. Етикет і культура спілкування /Я. Радевич-Вінницький. – Л., 2006. – 291 С.
8. Тарасенко, Галина. Екологія дитинства: полілог науково-педагогічних підходів / Галина Тарасенко // Дошкільне виховання. – 2014. - № 5. – С. 3-5.

УДК 502.3: 37.033

О.І. Дух^{1,3} к.б.н., доц.,

О.К. Галаган^{1,3} к.б.н., доц.,

О.Л. Тимошенко^{2,3}

¹КОГПА ім. Т. Г. Шевченка

²НПП «Кременецькі гори»

³ГО «Кременецька екологічна ліга»

olja_dykh@ukr.net

РОЛЬ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В ЕКОЛОГІЗАЦІЇ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ КРЕМЕНЕЧЧИНИ

Розкрито особливості діяльності ГО «Кременецька екологічна ліга» в екологізації культурно-освітнього простору Кременеччини. Наведено приклади заходів неформальної екологічної освіти з урахуванням індивідуально-творчих потреб особистості.

Ключові слова: культурно-освітній простір, екологізація, громадські організації.

Серед основних інструментів реалізації національної екологічної політики України на період до 2020 року є розроблення методологічних основ і запровадження безперервної екологічної освіти. Нині значна увага приділяється розвитку та підтримці неурядових організацій, які мають сприяти активізації екологічного руху в Україні, поширенню міжнародних зв'язків для спільного розв'язання екологічних проблем, обміну інформацією, знаннями та досвідом, формуванню свідомого громадянського суспільства на засадах сталого розвитку [1].

Мета статті – розкрити особливості діяльності регіональних громадських організацій щодо екологізації культурно-освітнього простору.

В. Мелаш, А. Варениченко зазначають, що екологізація культурно-освітнього простору має формувати екологічну свідомість, екологічне мислення, екологічну культуру в процесі соціалізації особистості через навчання, виховання, самоосвіту, а також завдяки досвіду життєдіяльності [2].

Громадські об'єднання можуть ефективно здійснювати таку діяльність шляхом організації навчальних курсів, тренінгів, майстерень за індивідуально-творчими потребами особистості з включенням в освітню програму екологічного компоненту, що дозволить формувати еколого-орієнтовану свідомість і діяльність.

Успішний досвід у екологізації культурно-освітнього простору має ГО «Кременецька екологічна ліга», яка заснована в 2015 р. та здійснює свою діяльність на території Кременеччини. У результаті проектної діяльності громадської організації в м. Кременець було реалізовано дві грантові програми:

- «Перлини минулого – намисто майбутнього» (2016-2017 рр.): відновлено та включено в туристичний маршрут 2 об'єкти культурної та 2 об'єкти природної спадщини [3].

- «Культура, освіта і громада: шляхи до об'єднання. Співпраця бібліотек і музеїв Кременеччини як ресурс розвитку освіти дорослих» (2018 р.): в рамках реалізації вдалось сформувати «Освітній простір Кременеччини» (ГО «Кременецька екологічна ліга», освітні, наукові, природоохоронні та культурні заклади м. Кременець), який став платформою для подальшої неформальної екологічної освіти.

Громадською організацією з метою екологізації культурно-освітнього простору Кременеччини було організовано наступні заходи:

- художню еко-майстерню;
- екологічну фотомайстерню;
- навчальний курс «Комп'ютерна грамотність»;
- тренінг «Екологічна освіта громадськості»;
- наукові еко-пікніки;